

MESAČNÍK SAMOSPRÁVY

ROČNÍK 19

NÁKLAD 3700 KS

WWW.FILAKOVO.SK

Železničnú zastávku začali rekonštruovať

S obnovou budovy čakárne začali železnice v decembri. Práce majú byť hotové do siedmich mesiacov. [2. strana](#)

Rozvojové aktivity mesta v roku 2022

Napriek náročnej hospodárskej situácii sa vo Filakove rozvoj nezastavil. Prinášame prehľad roka. [4-5. strana](#)

Futbalistov povedie skúsený tréner

Po nevydarenej jeseni sa vedenie FTC rozhodlo pre zmenu. Novým kormidelníkom sa stal Kéry. [10. strana](#)

Primátor Agócs: Podľahnúť beznádeji je to najhoršie, čo môžeme urobiť

V prvom čísle roka už tradične prinášame rozhovor s primátorom mesta. V aktuálnom rozhovore s Attilom Agócsom sa dočítate, ako hodnotí minulý rok, čo mesto čaká v roku 2023 či ako neprepadnúť v náročných časoch pesimizmu.

Spomeňte si na náš minuloročný rozhovor o tom, aké plány máte na rok 2022. S akými dojmami ste napokon rok uzatvárali?

Posledné dva roky ma naučili jednu vec. Keď je krízové obdobie, tak situácie, ktoré sa na prvý pohľad zdajú byť strašné a neriešiteľné, sa napokon nejako utrasú a život ide ďalej. Už tretí rok začíname s myšlienkami, že všetko sa zrúti a všetko bude katastrofálne. Napriek tomu sme tu, nezavreli sme inštitúcie, nejakو napredujeme a rozvíjame sa. To je pre mňa poučením z uplynulých rokov.

V uplynulom roku sme spolu bilancovali rok 2021, ktorý bol ešte stále poznačený covidom a zásadne ovplyvnil náš život i ekonomiku. Ne- predstaviteľné pre nás bolo, že u susedov vypukne krvavá vojna. Ako ovplyvnil konflikt život Filakova?

Z objektívneho hľadiska to najviac ovplyvnilo ceny energií, ktoré sú aj pre nás zásadné. Z lokálneho hľadiska je to príchod utečencov do nášho mesta. V prvých mesiacoch možno vyvolali rozporuplné dojmy, ľudia boli prekvapení, niektorí ich súdili a mali nevhodné komentáre. Dnes uplynul takmer rok, vyše 30 z nich tu stále žije s nami, zaradili sa do bežného života a ľudia si na to zvykli. Vojna je veľká tragédia, prvýkrát sme si za našich životov mohli zažiť, čo je to stretnúť sa s ľuďmi, ktorí musia utekať pred bombami a ostreľovaním.

Dôležitým momentom minulého roka boli aj komunálne a župné voľby. Obhájili ste svoju pozíciu a máme aj nové zastupiteľstvo, v ktorom nechýba niekoľko nových tvárí. Ako zatiaľ hodnotíte spoluprácu?

Hoci je tu generačná výmena, je kontinuálna a veľký zlom nenastal. Predošlé skúsenosti sú v komunite poslancov prítomné. Viacerí sú úplne noví a v podobnej pozícii doteraz neboli, tí sa zatiaľ priúčajú. Zatiaľ to vidím na hladký generačný prechod, žiadne revolúcie

sa nekonajú. Z hľadiska plynulého chodu mesta je to pozitívne, pre tých, ktorí chceli väčšie zmeny, zrejme až tak nie. My sa však musíme sústrediť na to, aby mesto a jeho inštitúcie boli funkčným celkom, čo je v tomto momente zabezpečené.

Spomínate si na niečo, čo ste mali v pláne presadiť alebo zrealizovať a nepodarilo sa vám to? Zostali ste z niečoho sklamaný?

Konkrétne za minulý rok si nespomínam, ale celkovo za minulé volebné obdobie boli dve veci, ktoré sa nám z celého programu nepodarilo zrealizovať. Prvým bolo nové oplotenie cintorína a druhým revitalizácia jazierka v parku. To si musíme úprimne povedať, že sa nám nepodarilo. Drvivú väčšinu toho, čo sme prisľúbili, sme však urobili, takže som vcelku spokojný. Dúfam, že budeme pokračovať v tomto duchu a uzavrieme volebné obdobie podobne úspešne, aj keď je náročná doba.

Na rok 2022 sme vo vľajšom rozhovore spomenuli aj vybudovanie oplotenia parku a výstavbu novej výrobnéj haly. Ako sú na tom tieto projekty?

Oplotenie sa nám odsunulo kvôli byrokratickým „doťahovačkám“ so železnicami. Na konci jesene sme však projekt odštartovali a po skončení zimy práce opäť spustíme a oplotenie dokončíme. Považujem to za dôležitý krok nielen z hľadiska ochrany verejného majetku a poriadku, ale aj z hľadiska úspory elektrickej energie. Ak budeme park na noc zatvárať, čo robí prevažná väčšina miest s podobnými parkmi, nielenže zabezpečíme poriadok, ale budeme môcť v noci v tejto lokalite aj vypínať

Attila Agócs. Foto: archív AA

verejnú osvetlenie, čo nám v energetickej kríze ušetrí nemalé náklady. Revitalizáciu priemyselnej zóny začíname čochvíľa. Čakáme, kedy bude môcť realizátor stavby nastúpiť.

Energetická kríza je azda najskloňovanejším pojmom posledných mesiacov. Vieme už vyčísliť, ako zasiahne ekonomiku mesta?

Máme vysúťaženú elektriku na najbližšie dva roky za koncovú cenu vyššiu takmer trojnásobne oproti uplynulým dvom rokom. Len pre upresnenie, už sme mohli súťažiť len to, ktorý dodávateľ nám ponúkne služby za čo najnižšiu maržu. Samotná cena elektriky ako komodity sa odvíja od aktuálnej ceny na burze, to nevieme nijako ovplyvniť. Rátame ešte s výkyvmi obomi smermi. Spoliehame sa na sľúbenú

pokračovanie na strane 2.

Mesto Filakovo

zverejňuje

zámer na uzatvorenie Zmluvy o budúcej kúpnej zmluve na predaj majetku mesta formou obchodnej verejnej súťaže (OVS) č. 01/2023.

Predmetom OVS je uzatvorenie Zmluvy o budúcej kúpnej zmluve na predaj 2 mestských pozemkov o výmere po 16710 m² osobitne. Viac informácií a podmienky súťaže na www.filakovo.sk.

pokračovanie z titulnej strany

kompenzáciu zo strany vlády na najbližšie tri mesiace, pokiaľ by sme presiahli nejaké stanovené limity. Napriek tomu je to výrazná záťaž pre mesto a boli sme nútení zužovať plánované investície či výdavky na ďalšie projektové dokumentácie. Doteraz zazmluvnené projekty by sme však zrealizovať chceli. Šetriť budeme musieť aj na bežnom chode mesta. Doslova budeme musieť sledovať, koľko kúrime, koľko svietime, odkiaľ objednáme papier a podobne.

Hodnotíte to tak, že vás čaká najťažší rok vašej kariéry?

Určite bude náročný. Nevieť, či najťažší, ale rozhodne iný. Vždy sme si koncom roka povedali, že príde najťažší rok a ukázalo sa, že stále to môže byť aj horšie. Musíme to ustáť. Niekde vnútorne ma upokojuje pocit, že nech už tu bude vláda akákoľvek, nemôže nechať padnúť samosprávy na kolená. Vyše 4000 našich kompetencií nemá kto za nás zabezpečiť. Keby došlo systémovo k najhoršiemu, štát musí zasiahnuť, musí tu byť záchranná sieť.

V spoločnosti je pochmúrna nálada. Ľudia s nostalgiou spomínajú na „predcovidové“ časy, z budúcnosti sú frustrovaní a neistí. Kde nachádzate vy útechu, pozitívnu energiu, chuť ísť ďalej a ťažké časy ustáť?

V prvom rade v rodine. Odreagovať sa snažím aj športom, aj keď nie s veľkými výkonmi (smiech). Veľa čítam a vzdelávam sa, aby som sa cez to, čo prečítam, vedel v iných súvislostiach pozeráť na svet a udalosti okolo nás. Aby som nepodliehal tlaku, že všetko je zlé a smeruje k zániku.

Viete nejakú povzbudiť aj našich čitateľov? Čo by ste im odkázali?

Každý deň sa na nás valia ďalšie a ďalšie negatívne správy, čo nám reálne negatívne ovplyvňuje kvalitu života. Podľahnúť beznádeji je však to najhoršie, čo môžeme urobiť. Vždy máme okolo seba aspoň niekoľko dobrých ľudí, na všetko sa nájde riešenie. Hoci sa na najbližšie rok – dva možno budeme musieť uskromniť, pričom sme boli zvyknutí na lepšie. Ale nie je to koniec sveta, iba dočasný stav. Všetko zlé raz pomíne.

Kludia Mikuš Kováčová

Dotácie z rozpočtu mesta na rok 2023

Podčas decembrového zasadnutia mestského zastupiteľstva schválili poslanci pre občianske združenia dotácie z rozpočtu mesta nad 700 eur. Dotácie s hodnotou nižšou ako 700 eur už predtým, v rámci svojich kompetencií, schválili mestská rada a primátor.

Dotácie v kompetencii primátora (do 350 eur):

• bez uchádzačov

Dotácie z rozpočtu mesta v kompetencii mestskej rady (od 351 do 700 eur):

- OZ Slobodný cval-Szabad Vágta PT 500 €
- Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség - Zväz skautov maďarskej národnosti 600 €
- OZ MLADÝ UMELEC 300 €
- Spoločnosť Pro Futuro 500€
- OZ KULTIKON 500 €
- OZ Kultfeszt 400 €
- OZ IN-NOVA 600 €
- OZ Filakovskí vlci - Füleki Farkasok 700 €

Dotácie z rozpočtu mesta v kompetencii mestského zastupiteľstva (od 701 do 120 000 eur):

- OZ MADOM 1600 €
- OZ Kovosmaltskí zvärači 300 €
- OZ Hudba bez hraníc 600 €
- OZ e-Talentum 1000 €
- OZ FTC Filakovo 120 000 €
- ZO Csemadok 2300 €
- Minorita za všetkých 350 €
- MO Jednoty dôchodcov 1300 €
- Iuvenis Neogradiensis 4500 €
- OZ Športový klub NOVOHRAD 650 €

Kultúrne súbory pôsobiace s podporou mesta (z rozpočtu MsKS):

- ŽSZ Melódia 2715 €
- MSZ Pro Kultúra 2715 €
- DS Zsákszínház 1300 €
- FS a DFS Jánošík 1950 €
- DFS Malá Rakonca 1885 €
- LH File Banda 650 €

kmk

Začala sa rekonštrukcia vlakovej zastávky na „malej stanici“

V decembri vstúpil do platnosti nový grafikon vlakovej dopravy, ktorý vyvolal nespokojnosť aj medzi Filakovčanmi. Po novom rýchliku ani väčšina osobných vlakov nemá výstupnú ani nástupnú zastávku na hlavnej železničnej stanici. Jej funkciu nahradila vlaková zastávka, známa ako „malá stanica“. Po vlne nespokojnosti a petícii síce nový grafikon nezrušili, železnice však prisľúbili rekonštrukciu schátratej budovy na zastávke. V decembri svoj prisľub začali plniť.

Ako informovala Ria Feik Achbergerová, riaditeľka odboru komunikácie a marketingu Železníc Slovenskej republiky (ŽSR), stavenisko odovzdali realizátorovi stavby 13. decembra a hneď sa aj pustili do rekonštrukčných prác. „V decembri boli vymenené strecha i okná, opravená kanalizácia a zahájené búracie práce v interiéri,“ ozrejmila. Celková rekonštrukcia bude podľa jej slov zahŕňať výmenu strechy a výplňových konštrukcií, opravu

sociálnych zariadení, vnútorných omietok, malieb stien a stropov, výmenu podláh, opravu elektroinštalácie, vykurovania i fasády. „Čiastočne sa objekt oplotí pre zamedzenie vzniku nelegálnych skládok odpadu v jeho okolí a zriadi sa prístup pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu,“ doplnila s tým, že na obnovu časti oznamovacej techniky pripravujú projektovú dokumentáciu.

Napriek obnove budovy na zastávke pokladne neotvorila. „ZSSK (Železničná spoločnosť Slovensko, pozn. aut.) v priebehu prípravy zmluvy odstúpila od pôvodného zámeru predaja cestovných lístkov. Predaj bude zabezpečený len cez automat. Na zastávke bude cestujúcim slúžiť čakáreň, kamerový systém, jednoduché informácie a hygienické zariadenia. V prípade záujmu z podnikateľského prostredia bude vytvorený aj priestor na prenájom na poskytovanie ďalších služieb,“ spresnila.

Ako ďalej pokračovala, ŽSR neplánujú zrekonštruovať okolie budovy, vybudovať nové parko-

Budova zastávky je počas prác oplotená a pre cestujúcich neprístupná. Foto: kmk

vacie miesta ani komplexnejšie riešiť dopravu. „V rámci stavby sa s budovaním parkovacích miest neuvážovalo. Vzhľadom pre krátkosť času od rozhodnutia na zastavovanie vlakov na zastávke Filakovo v GVD 2022/2023 sa ŽSR prioritne rozhodli opraviť priestory zastávky Filakovo. V súčasnosti ŽSR nedisponuje v okolí zastávky budovy pozemkami, ktoré by sa dali využiť na realizáciu parkoviska.“ Počas prebiehajúcej rekonštrukcie neobnovia ani nástupisko. „V rámci pripravovanej investičnej akcie „Komplexná rekonštrukcia koľajového zvršku Holiša – Filakovo“ je plánovaná prestavba

nástupiska a osvetlenia, vrátane priestoru medzi koľajami na budovu zastávky. Táto akcia s aktuálne vykonávanou opravou zastávky priamo nesúvisí a nie je zatiaľ zaradená do realizácie v rámci plánu investícií v roku 2023.“

Rekonštrukcia budovy je podľa Feik Achbergerovej vyčíslená na bezmála 410-tisíc eur. „Suma zahŕňa projekčné práce aj realizáciu, inžiniersku činnosť, geodetické práce a autorský dohľad,“ uzavrela s tým, že rekonštrukcia má byť dokončená do siedmich mesiacov.

kmk

Monika Halanová: Filakovu a jeho ľuďom budem vždy k dispozícii

Jednu z dvoch Cien primátora mesta v roku 2022 odovzdali počas mestských osláv epidemiologickej Monike Halanovej z Košíc. Mnohí ju síce nepoznajú, niektorým ju pripomenieme v našom rozhovore, ale vždy si môže pri návšteve Filakova povedať, že prišla domov. Prof. MVDr. Monika Halanová, PhD. je profesorkou epidemiológie a prednostkou Ústavu epidemiológie na Lekárskej fakulte Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, kde žije už viac ako tri desaťročia, no korene má vo Filakove. Detstvo, základnú školu a aj gymnázium prežila vo svojom rodnom meste pod dievčenským menom Monika Ernstová.

Do Košíc vás priviedlo zrejme štúdiom na vysokej škole, vedeli ste už od detstva čo chcete študovať, čím chcete byť?

Od malička som túžila pomáhať ľuďom. Ale nie priamo, skôr tak, že niečo objavím, vyviním, vylepším. Do úvahy prichádzala klasická medicína, ešte v 3. ročníku na gymnáziu som o štúdiu na veterine ani neuvažovala. Potom som sa stretla s profesorom, ktorý robil vo výskume a bol vyštudovaný veterinárny lekár. Bol v spoločnom tíme s humánnymi lekármi, a to rozhodlo. Na veľké prekvapenie celého okolia, vrátane mojich učiteľov, som zmenila prihlášku a po prijímacích pohovoroch a následnom prijatí som v roku 1989 začala študovať odbor Všeobecné veterinárske lekárstvo na vtedajšej Vysokej škole veterinárskej v Košiciach.

Vyštudovali ste veterinu, dokonca až tretieho stupňa, no v súčasnosti ste prednostkou Ústavu epidemiológie a stojíte za mnohými projektami zameranými na problematiku epidemiológie infekčných chorôb. Venujete sa výskumu, prednášate na lekárskej fakulte aj na sympóziách, píšete vedecké články a publikácie, vediete klinické štúdie a mohli by sme pokračovať v spektre vašej činnosti. Ako sa z malého dievčatka, ktoré chcelo liečiť zvieratká, napokon stala vysoko špeciálne kvalifikovaná odborníčka bojujúca proti „mikro-nepriateľom“ a veľkým epidémiám, napríklad aj tej covidovej?

Ako som už povedala, Univerzita veterinárskeho lekárstva bola pre mňa škola, ktorá bola najvhodnejšia pre moje predstavy a plány vo

vede. Preto som aj po jej skončení ostala na nej ďalej študovať na doktorandskom štúdiu na Ústave biológie. Mala som vynikajúcich učiteľov a skvelých kolegov, s ktorými som sa začala podieľať na prvých vedeckovýskumných úlohách a projektoch, z nich viacero bolo prepojených s humánnou medicínou. Od začiatku som sa venovala najmä zoonózam - ochoreniam, ktoré sa prenášajú medzi zvieratami a ľuďmi. Pravidelne sme naše výsledky prezentovali na kongresoch a sympóziách, kde si ma všimla profesorka z Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach a ponúkla mi miesto u nej na Ústave epidemiológie. Nemala som v pláne odísť zo svojej alma mater, ale keď po skončení môjho doktorandského štúdia nebolo voľné pracovné miesto, ponuku som prijala a nelutujem.

Dnes pracujete na Lekárskej fakulte UPJŠ viac ako 23 rokov. Na čom pracujete?

Začínala som ako odborná asistentka, neskôr som habilitovala a inaugurovala v odbore epidemiológia a v súčasnosti pôsobím ako prednostka Ústavu epidemiológie a zároveň druhé funkčné obdobie ako prodekanka pre granty, rozvoj a medzinárodnú spoluprácu. Stále sa prioritne venujem zoonózam, ale aj iným infekčným ochoreniam. Napriek tomu, že sa predpokladalo, že vďaka možnostiam terapie postupne dôjde k ich eliminácii, stále pribúdajú. Objavujú sa nové patogény, ochorenia sa vyskytujú na nových geografických miestach, menia sa ich pôvodcovia. Veľmi dobrým príkladom je práve pandémie COVID-19, ktorá zasiahla celý svet, Slovensko nevyvímajúc.

Váš ústav zohral v zvládaní pandémie na Slovensku významnú úlohu.

Patrili sme medzi prvé pracoviská na Slovensku, ktoré začali vykonávať diagnostiku SARS-CoV-2 metódou RT PCR. Boli sme medzi prvými, komu sa podarilo, aj vďaka spolupráci s RNDr. Čekanom a jeho tímom, zachytiť britskú mutáciu vírusu. Zabezpečovali sme antigénové testovanie zamestnancov a študentov celej univerzity. Obzvlášť hrdá som na medzinárodnú akreditáciu nášho laboratória, ktorú sa nám podari-

lo získať. Podieľali sme sa na riešení viacerých projektov a úloh, ktoré diagnostikovali prítomnosť protilátok u obyvateľov Slovenska a zisťovali tak skutočný stav premorenosti populácie. Jedna takáto štúdia bola realizovaná aj vo Filakove a musím povedať, že spolupráca bola od začiatku vynikajúca. Vedenie mesta zastúpené pánom primátorom a jeho zástupcom, nám veľmi pomohlo nielen s organizačným zabezpečením testovania, ale aj veľmi priateľským a ľudským prístupom.

Za osobitý prínos k rozvoju vedeckého odboru epidemiológia, s dôrazom na výskum ochorenia COVID-19, vám primátor Filakova udelil v auguste Cenu primátora mesta. Vieme, že podobné ocenenie ste dostali rok predtým aj od primátora Košíc, boli ste nominovaná aj na ocenenie Slovenka roka a vymenovať by sme vedeli ďalšie ocenenia. Čo pre vás znamená skutočnosť, že vašu prácu a jej výsledky verejnosť nielen sleduje, ale ju dokáže aj oceniť?

Všetky spomenuté nominácie ma vždy nespierne prekvapili a, samozrejme, potešili. Asi najviac ma prekvapila práve nominácia od primátora Agócsa, lebo žijem mimo Filakova už viac ako 30 rokov. Ale neustále sa tam vraciam, žije tam moja mamka, priatelia a bývalí spolužiaci. Za každým takýmto úspechom však nie je nikdy iba jeden človek. Toto ocenenie nie je len o mne, bez mojich najbližších kolegov by som výsledky, ktoré prispeli k mojej nominácii, nemohla dosiahnuť. A, samozrejme, bez mojej rodiny, ktorá je veľmi tolerantná a má pochopenie pre moju prácu, ktorá častokrát nemá pracovnú dobu.

Pri preberaní ceny na hradnom nádvorí ste vyjadrili prekvapenie a dojatie z počty, ktorej sa vám dostalo. Odvtedy už ubehlo pár

Monika Halanová. Foto: Zoltán Schnelczer

mesiacov, určite ste mali množstvo pracovných povinností, rodinných zážitkov a nových udalostí vo vašom živote. Vraciate sa ešte občas v spomienkach na tie slávnostné okamihy?

Vždy, keď idem do Filakova, si na to spomeniem. Častokrát aj pri pohľade na udelenú plaketu. Naozaj si toto ocenenie veľmi vážim, patrí medzi moje srdcové, lebo „doma je doma“ a Filakovo navždy ostane „mojím mestom“, kde som vyrástla a prežila mladosť.

Chceli by ste na záver niečo odkázať našim čitateľom, vašim rodákom?

Vždy, keď to bude potrebné, budem tomuto mestu a ľuďom, ktorí v ňom žijú, k dispozícii a ak budem vedieť pomôcť, vždy to veľmi rada urobím. Napriek tomu, že by som rada konštatovala, že nás už nič podobné, ako bola pandémia COVID-19 nečaká, viem, že je to len pranie a realita je úplne iná. Veľmi si však želim, aby ľudia zvažovali, od koho a aké informácie dostávajú, pretože práve dezinformácie a hoaxy majú za následok častokrát obrovské škody a dokonca zbytočné úmrtia. Prajem preto všetkým čitateľom najmä veľa zdravia, pohody a múdrych rozhodnutí.

Rozvojové aktivity mesta v roku 2022

Naopak tomu, že uplynulý rok bol poznačený vysokou infláciou, ekonomickou krízou a vojnou na Ukrajine, rozvojové aktivity vo Filakove pokračovali. Samospráve sa podarilo vyhrať niekoľko dôležitých investičných projektov, ktoré sa budú implementovať v roku 2023. Medzi

nimi revitalizácia vnútrobloku v centre mesta, komplexná obnova chodníkov pri bytovkách na Farskej lúke, rozšírenie vodovodu a kanalizácie v podhradí či výstavba II. etapy cyklotrasy. Zelenú dostal aj projekt výstavby výrobnéj haly, ktorá by sa mala začať hneď v januári.

Okrem úspešných projektov sa postupne menila tvár mesta aj investičnými akciami. Na začiatku roka prebiehali stavebné práce na štadióne FTC. Zamestnanci Verejnoprospešných služieb mesta (VPS) tentokrát pracovali na rekonštrukcii ubytovacej časti určenej pre športovcov. Vďaka prácam vznikol

samostatný apartmán pre trénera s vlastnou spálňou, kuchyňou i kúpeľňou, a časť určená pre ostatných športovcov, v ktorej sa nachádzajú samostatná kuchyňa, kúpeľňa, práčovňa a dve spálne. Rekonštrukciu financovalo FTC z vlastných zdrojov a z materiálnych i finančných príspevkov sponzorov.

V rámci príprav na novú sezónu prešiel počas marca areál Mini-Zoo niekoľkými zmenami. Príbudli v ňom umelecké rezbárske sochy, nové hracie prvky i mobiliár. Dve umelecké drevené súsošia vznikli z kmeňov topolí, ktoré

boli kvôli svojmu zlému stavu v minulosti vypílené. Ich autorom bol miestny amatérsky rezbár Erik Kalinka. Okrem nových sôch osadili v areáli aj tri nové hracie prvky, lavičky a smetné koše.

Foto Zoltán Schnelcer, ostatné foto: kmk

V apríli mesto vďaka úspešnému projektu odovzdalo do užívania zrekonštruovanú budovu denného stacionára pre seniorov. Zámer zriadiť denný stacionár pre seniorov a imobilných klientov v časti budovy bývalej ZUŠ na Koháryho námestí ohlásila samospráva približne pred šiestimi rokmi po tom, čo sa z budovy v roku 2016 odsťahovala základná umelecká škola. Po rekonštrukcii sa vďaka zatepleniu obvodového

plášťa, strechy, stropu i podlahy či výmene všetkých okien a dverí znížila energetická náročnosť budovy. Dostala novú elektroinštaláciu a sanitnú inštaláciu, nové ústredné vykurovanie a vetranie s rekuperáciou tepla. Vchod sa presunul na južnú stranu, vo vnútri sa vytvorila spoločenská miestnosť, kuchynka na výdaj jedál, sklady, kancelária, dve odychové miestnosti, hygienická zóna s kúpeľňami a šatne.

Okrem stacionára samospráva v apríli odovzdala do užívania aj tri nové odborné učebne a zariadenie, ktoré miestnym základným školám umožnia skvalitniť odborné a inkluzívne vzdelávanie žiakov. Vďaka projektom mesta, ktoré podporila MAS Partnerstvo Južného Novohradu, dostali dve základné školy celkom nové technické učebne a tretia moderné IT vybavenie. Na základnej škole Štefana II. Koháryho mesto zriadilo učebňu techniky s odborným vy-

bavením a učebnými pomôckami, vďaka ktorým vzniklo podnetné prostredie na rozvoj praktických zručností žiakov. Na základnej škole Farská lúka s vyučovacím jazykom slovenským vznikla nová učebňa techniky zameraná na manuálne zručnosti žiakov a na výučbu IT technológií a predmetu „malý ekologický farmár“. Na základnej škole Školská sa projekt zamerlal na obnovu už existujúcej učebne informatiky, do ktorej mesto nakúpilo nové IT vybavenie.

V júli sa vo Filakove začali prípravy na rozsiahle asfaltovanie ciest a spevnených plôch. Komplexnou rekonštrukciou za takmer 230-tisíc eur prešli ulice Bélu Bartóka, dolná časť ulice Janka Kráľa, Odborárska, Jánošíkova, Obrancov mieru, plocha za bytovkou na ulici 1. mája 1-7 a doposiaľ neobnovená

časť Parkovej ulice pred vchodmi 15 až 21. Spolu s asfaltovaním ciest sa rozbehla aj komplexná obnova spevnených plôch za „stobytkou“ na Biskupickej ulici za vyše 114-tisíc eur. Mesto tu osadilo nové verejné osvetlenie, zdvojnásobilo počet parkovacích miest, rozšírilo účelovú cestu a rozdelilo

ju na dva pruhy. Jeden slúži na zásobovanie prevádzok, druhý na bežnú dopravu, čím sa zlepšila plynulosť premávky i bezpečnosť.

Opravila sa tiež časť chodníkov a odstránili sa nefunkčné plynové stanice, ktoré boli lákadlom pre neprisposobivých obyvateľov.

Na konci júla pribudli v meste aj tri moderné autobusové zastávky. Nahradili zastaralé a nebezpečné plechové prístrešky na Družstevnej, Mlynskej a Biskupickej ulici. Na dve z nich prispela dotáciou MAS Partnerstvo južného No-

vohradu, tretiu financovala samospráva z vlastného rozpočtu. Mesto za posledné roky odstránilo sedem plechových prístreškov na zastávkach a nahradilo ich modernými presklenými konštrukciami v jednotnom vzhľade.

V auguste samospráva spustila práce na obnove exteriéru koncertnej sály na Koháryho námestí. Viac ako storočnej nenápadnej budove prinavrátili jej niekdajší historický ráz, ktorý stratila počas bývalého režimu. Zavŕšila sa tak niekoľko rokov trvajúca obnova námestia, v rámci ktorej sa postupne zrekonštruoval priestor pred kostolom, budova mestskej

polície a stacionára a obnovu prešla aj budova Slovenskej pošty. V rámci aktuálnych prác mesto zateplilo zvyšnú časť fasády izoláciou z minerálnej vlny a vrátilo na ňu historické šambrány a pôvodné dekoračné prvky medzi oknami. Vybudovali tiež drevené vstupné dvere z námestia, vymenili všetky okná a upravili rímky a žľaby na streche.

V septembri sa začali prípravné práce na výstavbu novej vstupnej brány do parku, ktorá je prvým krokom k plánovanému celkovému oploteniu areálu. V prvej etape mesto postaví medzi budovou gymnázia a B budovou repliku historickej brány, ktorá pôvodne stála pred kaštieľom. Práce budú zahrňovať aj terénne úpravy, kom-

pletne sa zrekonštruuje i bočný vstup do gymnázia. V druhej etape samospráva vybuduje oplotenie z plotových dielcov okolo celého parku. To sa bude, podobne ako v iných mestách, na noc zatvárať, od čoho si mesto sľubuje zvýšenie bezpečnosti v parku a lepšiu ochranu verejného majetku.

Klaudia Mikuš Kováčová

Rubrika: Zo zasadnutí MsZ MsZ z 15. decembra

Po oficiálnom otvorení zasadnutia, schválení a úprave bodov programu rokovania, voľbe návrhovej komisie, zapisovateľa a overovateľov zápisnice, pokračovalo zasadnutie interpeláciami poslancov. Poslanec Kerekes sa opýtal, kedy budú zberné nádoby na kuchynský odpad na sídliskách. Primátor reagoval, že celý systém stojí. „Niečo sme chceli dosiahnuť zvýšením poplatkov, dvakrát sme tiež žiadali dotáciu a boli sme odmietnutí, lebo nebolo dostatok financií. Podali sme projekt znova a čakáme. Systém stojí na jeho finančnej náročnosti, keby sme ho riešili cez dodávateľa, veľmi by to navýšilo výdavky. Napredujeme pri rozdávaní kompostérov pre domy, ale napriek tomu, že sú zadarmo a propagujeme to dlho, záujem nie je veľký.“ Kerekes pokračoval otázkou o telocvični FTC, či v nej budú namontované aj basketbalové koše a či ho prisposobia aj na volejbal pre študentov. Viceprimátor a prezident FTC Visnyai reagoval, že FTC má v pláne kúpiť koše, volejbalové ihrisko vymalované nie je.

„Basketbal doriešime. Nie je to lacná vec, ale nájdeme prostriedky.“ Primátor reagoval, že samospráva má v programe vytvorenie spoločnej koncepcie športu. „Nemôžeme mať všade všetko namalované. Máme veľa telocvični aj ihrísk, bol by v tom chaos. V koncepcii dohodneme, ktoré z nich budú na aké športy určené. Začiatkom roka vytvoríme pracovné skupiny.“ Poslanec Rubint sa pýtal na verejnú osvetlenie, veľa lúčov podľa neho nesvieti. Tiež interpeloval, že v parku na starom futbalovom ihrisku sú nebezpečné železné konštrukcie a chýba na nich sieť. Primátor reagoval, že nefunkčné lampy treba nahlasovať čo najskôr, riešilo sa teraz skôr vianočné osvetlenie. Ihrisko dajú vyriešiť VPS.

Pred druhým bodom sa primátor verejne poďakoval dlhoročnej riaditeľke Nezábudky Márii Velikej za jej dlhoročnú náročnú prácu v prospech zariadenia, nakoľko odchádza do dôchodku. Dosluhujúca riaditeľka dostala od vedenia mesta kyticu a darčekový balík. Poďakovala sa mestu za korektnú spoluprácu a budúcejmu riaditeľovi alebo ria-

diteľke poprialo veľa síl. Nasledoval bod s vyhodnotením námetov podaných komisiami, ktoré predniesol viceprimátor Visnyai. Sú dostupné na webovom sídle mesta v sekcii samospráva – komisie pri MsZ. Poslanci pokračovali prerokovaním rozsiahleho bodu o výchovno-vzdelávacej činnosti škôl a škôlok v školskom roku 2021/2022. Podrobné správy sú dostupné na stránkach jednotlivých škôl. Rokovanie pokračovalo správou o činnosti mestskej polície za tretí kvartál roka. Náčelník Benčík sa vo svojej správe okrem iného poďakoval všímavým obyvateľom, ktorí nahlásili chýbajúcu značku STOP či podozrivú osobu. V jednom prípade tak však učinili na sociálnej sieti, v druhej na city monitore. Náčelník apeloval na občanov, aby takéto akútne prípady nahlásovali okamžite mestskej polícii a nie na internete, aby vedeli prípady riešiť okamžite a nedošlo k ohrozeniu občanov. Poslanec Rubint sa pýtal na výšku pokút. Vypočítal, že priemerne sa udeľujú pokuty vo výške 5 eur. Opýtal sa, aký to má výchovný účel. Náčelník odpovedal, že takúto výšku sú ľudia, vzhľadom na náš región, schopní zaplatiť, iná väčšinou nie je vymožiteľná. Niekedy sa ešte aj na 10 eur skladá celá rodina. Primátor informoval, že Filbytu sa podarilo predať Gubányiho dom, ktorý chce nový vlastník zrekonštruovať. Podarilo sa tak zavŕšiť niekoľkoročný proces riešenia bezpečnosti na tejto ulici. Pridal sa k apelu náčelníka o nahlasovanie podnetov priamo na mestskú políciu. Sám nahlásil chýbajúci kanalizačný poklop, vďaka rýchlemu zásahu sa podarilo páchatela dolapíť.

Nasledovala prestávka, po ktorej pokračovali bodom o návrhu na úpravu VZN č. 8/2020 o podmienkach parkovania a státi vozidiel na území mesta, o dani za užívanie verejného priestranstva za trvalé parkovanie vozidiel na verejnom priestranstve a o dočasnom parkovaní motorových vozidiel na vymedzenom území mesta. Pribudli nové parkovacie miesta, vrátane jedného vyhradeného. Nové miesta sa zapraco-

vali úpravou do VZN. Primátor upozornil, že pred pár rokmi sa zastupiteľstvo uznieslo na zrušení parkovacích miest pri Sputniku aj pri Bille, pri Bille však stále fungujú. Vyzval príslušnú komisiu, aby sa touto otázkou zaoberala.

Ďalší bod sa týkal úpravy VZN mesta o výške príspevku na čiastočnú úhradu nákladov v školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. Náklady školských jedální, kvôli zvyšovaniu miezd a energií rýchlo rastú, ministerstvo vytvorilo zároveň nové dve pásma financovania obedov. Je preto nutné navýšiť poplatky aj za obedy. Bez navýšenia by chýbalo vyše 200-tisíc v materských školách, v umeleckej škole 77-tisíc. Upravovalo sa tiež VZN mesta Filakovo o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady (TKO) a drobné stavebné odpady. V odôvodnení odznelo, že pravidelne narastajú ceny za skládanie odpadu a nie o malú sumu. Zároveň obyvatelia mesta stále separujú málo, a preto má mesto veľa komunálneho odpadu. Je preto nutné zdvihnúť ceny za odvoz odpadu z 33,40 eur na 39,50 eur, čo predstavuje navýšenie o približne 15 percent. Mesto bude stále poplatky dofinancovať 33 600 eurami. „Keby všetko za seba hradili obyvatelia, platili by vyše 43 eur ročne. Poplatky budú tlakom štátu stále narastať a poplatky preto budeme pravdepodobne musieť zvyšovať každoročne,“ doplnil primátor. Prednostka dodala, že budú musieť vymyslieť aj účinnejší mechanizmus na vymáhanie poplatkov od neplatičov. „Nájdeme spôsob ako zistiť, či ľudia s trvalým pobytom v inej obci bývajú reálne u nás, no za odpad u nás neplatia.“ Upravovalo sa tiež VZN o dani z nehnuteľnosti. Navyšovaná nebola od roku 2018. Celoplošne sa dane navýšia o 20 percent. Pri štandardnom trojizbovom byte pôjde o navýšenie približne 1,60 eur. Dane boli u nás nastavené podľa primátora v absolútnych

číslach hlboko pod priemerom. Mesto tiež navýši poplatky s koeficientom 7 za schátrané stavby, o ktoré sa majitelia nestarajú. Ich vymáhanie bude náročný, často niekoľkoročný byrokratický proces. Primátor však pripomenul, že vstúpi do platnosti aj nový stavebný zákon, kvôli ktorému bude mať mesto menší dosah na stavebných úradníkov.

Zasadnutie pokračovalo návrhom na úpravu rozpočtu za rok 2022 rozpočtovým opatrením. Poslanci tiež schvaľovali žiadosti o poskytnutie dotácií z rozpočtu mesta na rok 2023 (podrobný zoznam nájdete na strane 2, pozn. red.). Zároveň vzali na vedomie žiadosti kultúrnych súborov o zaradenie do zoznamu súborov pôsobiacich s podporou mesta (zoznam nájdete na strane 2, pozn. red.). V rámci bodu o majetkovoprávnych záležitostiach mesta schválilo zastupiteľstvo nové kolo obchodnej verejnej súťaže na predaj mestského pozemku za nezmenených 100 eur za meter štvorcový. Zároveň odmietli odpredaj mestského pozemku na Šávolskej ceste tamojšiemu podnikateľovi.

V ďalšom bode hlavná kontrolórka predniesla správy o výsledkoch svojej kontrolnej činnosti a predstavila plán svojej činnosti na prvý polrok 2023. Správy sú dostupné na webovom sídle mesta. Prednostka predstavila plán práce orgánov mesta na prvý polrok 2023. V aktuálnych záležitostiach mesta navrhla zastupujúca riaditeľka Hradného múzea Valéria Budaiová úpravu cenníka služieb múzea, vrátane vstupného na hrad. Navýšenie cien odôvodnila finančnou krízou v podobe navýšenia cien energií, tovarov a služieb, čím múzeu výrazne vzrástli prevádzkové náklady. Poslanci návrh schválili.

V rámci diskusie poslanci nemali žiadne pripomienky. V závere sa primátor poďakoval za účasť a ukončil rokovanie. Pripomenul, že ďalšie sa bude konať už o týždeň.

MsZ z 20. decembra - Poslanci schválili rozpočet na rok 2023

Po oficiálnom otvorení zasadnutia, schválení bodov programu rokovania, voľbe návrhovej komisie, zapisovateľa a overovateľov zápisnice, pokračovalo zasadnutie bodom s návrhom na zmenu

úpravu rozpočtu na rok 2022. Poslanci schválili rozpočtovým opatrením presun rozpočtu medzi jednotlivými podprogramami s tým, že konečný rozpočet sa nemenil.

Nasledoval hlavný bod rokovania v podobe návrhu programového rozpočtu mesta na roky 2023-2025. Poslancom ho predstavila prednostka Andrea Mágyelová. Všetky komisie i mestská rada vopred návrh preukovali a odporučili ho schváliť. Prednostka informovala, že návrh ovplyvnil enormný nárast cien energií, predpokladaná inflácia 14 percent, štátom nariadené zvýšenie plátov pedagogických zamestnancov a zamestnancov vo verejnej správe, navýšenie cien tovarov a služieb, najmä v stavebníctve, „čo má významný vplyv na realizáciu našich už zazmluvnených úspešných projektov. Enormný nárast je v oblasti cien za pohonné hmoty, kancelárske potreby, potraviny, povinné poplatky za skládanie komunálneho odpadu,“ vymenovala a doplnila, že 80 percent príjmov mesta je z podielových daní. „V poslednom sčítaní sme klesli pod hranicu 10-tisíc obyvateľov, čo znížilo aj koeficient, podľa ktorého sa nám pridelujú podielové dane,“ vysvetlila s tým, že mestu kvôli tomu v tejto náročnej dobe významne klesnú aj príjmy. Tie chce samospráva podľa jej slov aspoň čiastočne vykryť zvýšením príjmov z poplatkov v školstve, v oblasti daní či poplatkov za odvoz TKO. Ako ďalej doplnila, rozpočet je zostavený ako vyrovnaný. V príjmovej i výdavkovej časti je navrhnutý vo výške viac ako 18,6 milióna eur. „My i naše príspevkové organizácie budeme musieť šetriť a mimoriadne obozretne nakladať s finančnými prostriedkami a snažiť sa maximalizovať naše príjmy. Dúfame, že ďalšie „atómovky“ ministerstva financií, ktoré sa nám znova odrazia na rozpočtoch, už neprídu. Čaká nás veľmi neistý rok,“ dodala. Rozpočet nazvali hypotetickým a zrejme sa bude začiatkom roka meniť, keď už bude výška podielových daní istá a bude zrejme, ako rozpočet ovplyvnia daňový bonus či iné vládou schválené legislatívne zmeny.

V roku 2023 mesto ráta s realizáciou piatich kľúčových projektov. „V januári začíname s revitalizáciou priemyselnej zóny, plánujeme rozšírenie vodovodu a kanalizácie v podhradí, pokračovať chceme druhou etapou výstavby cyklochodníka v smere na Šávolskú cestu, ďalším je projekt rekonštrukcie chodníkov pri bytovkách na Farskej lúke a posledným je revitalizácia vnútrobloku Parková

- Sládkovičova - Železničná. Spolu s ďalšími menšími investíciami hovorme o rozvoji v hodnote 5,8 milióna eur,“ informoval primátor Attila Agócs a zároveň upozornil, že pri takomto kolísaní cien na trhu a inflácií môže byť ktorýkoľvek projekt ohrozený. „Napríklad projekt obnovy chodníkov na Farskej lúke sme podávali pred rokom, kedy sme jeho náklady vyčíslili na 479-tisíc eur, z ktorých sme z dotácie dostali 433-tisíc eur. Dnes je tento projekt po aktualizácii cien vyčíslený na 781-tisíc eur. Zatiaľ to vyzerá tak, že z úveru, ktorý sme už dávnejšie brali na priemyselnú zónu, budeme vedieť rozdiely v projektoch vykryť. Avšak súťaže prebehnú až o niekoľko mesiacov a ceny môžu dovetdy rásť,“ ozrejmil.

Z plánovaných menších investícií primátor spomenul asfaltovanie ulíc Železničná a Kalajová. „Železničnú chceme čiastočne financovať z miestnej akčnej skupiny. Tiež chceme dokončiť oplotenie parku,“ dodal. Ulice Malocintorínska a časť Baštovej, ktoré boli v pôvodnom harmonograme tiež, sa už do aktuálneho rozpočtu nezместili. Mesto počíta aj s riešením odvodnenia dažďovej vody z miestnej komunikácie Viničná do rigolu vedľa štátnej cesty na Mlynskej ulici. Zakúpiť plánujú aj roky absentujúce hlasovacie zariadenie na zasadnutia zastupiteľstva.

K rozpočtu sa vyjadrila aj hlavná kontrolórka mesta, ktorá vo svojom stanovisku odporučila rozpočet na rok 2023 schváliť a na ďalšie roky ho vziať na vedomie. Poslanci rozpočet schválili.

V rámci diskusie poslanec Nagy dal podnet na vyriešenie chaotickej dopravnej situácie na križovatke pri Lidl, navrhol označiť tri pruhy – z nich dva odbočovacie. Primátor reagoval, že šírka križovatky pravdepodobne nezodpovedá technickým normám na vyznačenie troch pruhov, hoci to tak vodiči dnes v praxi využívajú. „Preveríme to a na jar vyznačíme pruhy podľa normy.“

V závere sa primátor poďakoval za účasť, poprial požehnané sviatky a ukončil rokovanie.

Zápisnicu, uznesenie, všetky materiály k jednotlivým bodom rokovania, ako aj neskrátené videozáznamy, nájdete na stránke www.filakovo.sk v časti samospráva – mestské zastupiteľstvo – zasadnutia MZ.

Klaudia Mikuš Kováčová

Prečo sa vo Filakove zvyšujú dane a poplatky?

V roku 2023 sa vo Filakove zvyšuje daň z nehnuteľností, za psa a poplatok za komunálny odpad. Uznieslo sa tak v decembri mestské zastupiteľstvo. Mesto bolo nútené pristúpiť k tomuto kroku z dôvodu vysokej inflácie.

Čo sa týka poplatkov za odpad, je všeobecným trendom, že napriek zvýšenej miere separovania odpadu obyvateľmi množstvo skládkovaného komunálneho odpadu rastie. Obyvatelia produkujú čoraz viac smetí, čo má za následok rast výdavkov. Popritom aj v porovnaní s priemerom EÚ má Slovensko oveľa vyšší podiel zmesového odpadu uloženého na skládkach, preto sa každoročne zvyšujú poplatky skládok za uloženie odpadu, čo tiež navyšuje výdavky obcí. Berúc do ohľadu všetky tieto skutočnosti vychádza vo Filakove cena na osobu 43 eur. Samospráva však nežiada zaplatiť celú sumu, v tomto roku zvyšujú v meste poplatok približne 18 percentami, a to z predošlých 33,40 na 39,50 eur. Aj v tomto prípade musí Filakovo dotovať nakladanie s odpadmi viac ako 90-tisícovou sumou. Na jednej strane neplatí každý obyvateľ, na strane druhej skoro 1900 obyvateľov dostáva istú formu úľavy zo základnej sadzby poplatku za smeti. Je verejne známe, že v okolitých obciach platia obyvateľia za odvod smetí menej, ale u nich komunálny odpad odvážajú v menej

časť intervaloch. Kým vo Filakove sa koná odvoz od rodinných domov týždenne raz a zo sídlisk dvakrát, zatiaľ v obciach iba dvojnásobne alebo trojnásobne. Existujú aj väčšie mestá ako Filakovo s nižšími cenami za odvoz odpadu, tie však disponujú vlastnými skládkami.

Miera zvýšenia dane z nehnuteľností je v tomto roku 20 %. Naposledy túto položku zvyšovala samospráva v roku 2019. V porovnaní s okolitými mestami je zvýšenie veľmi malé. V prípade bytu so 70 m² sa doteraz platilo 8,40 eur, odtiaľ bude platiť majiteľ na rok 10,08 eur. Nehovoriac o tom, že podľa údajov Štatistického úradu za uplynulé 4 roky priemerná samospráva zvyšovala sumu o 60 %, ale Filakovo len o 20 %. Z tejto položky mesto počíta s príjmom navýšeným o 72-tisíc eur. Zastupiteľstvo schválilo aj koeficient, ktorým môže mesto pokutovať majiteľov zanedbaných budov. Majitelia budov, ktoré ohrozujú obyvateľstvo, sú schátrané či nevyhovujú predpisom, budú platiť sedemnásobnú sumu.

Poplatok za psa sa zvyšuje o 4 eurá. Za psa pri rodinnom dome sa platí na rok 14 eur, v byte 37 eur. V prípade budov používaných na podnikateľské účely sa určil poplatok za psa jednotne vo výške 24 eur.

Emese Agócs Szvorák, prekl.: za

Významné podujatia vo Filakove vo februári 2023

01. 02.	Beseda v maďarskom jazyku s františkánskym mníchom Vavrincom Vadkertim o jeho dvojročnej misii v Maroku Miesto: Mestská knižnica vo Filakove Organizátor: Hradné múzeum vo Filakove	16:00
11. 02.	Batôžkový ples spoločnosti „Banyaársulat“ Miesto: Mestské kultúrne stredisko Organizátor: Banyaársulat Filakovo	19:00
15. 02.	Imre Vadkerti a jeho priatelia – koncert Účinkujú: Róbert Lakatos, Dávid Sipos, Attila Zsapka, Tibor Jánoska Miesto: Mestské kultúrne stredisko Organizátor: OZ Fonográf	18:00
16. 02.	Divadelná platforma TREPP: Škola budúcnosti Interaktívne divadelné predstavenie pre pedagógov Miesto: Mestské kultúrne stredisko Organizátor: Mestské kultúrne stredisko vo Filakove	13:15
18. 02.	Tradičný maďarský ples Miesto: Mestské kultúrne stredisko Organizátor: ZO Csemadok Filakovo Vstupné: 30€, Hudba Mr Sam Band, Večera: H&M Catering	18:00
21. 02.	Medzinárodný deň materinského jazyka Benóke a Hanga, dvojjazyční súrodenci Prezentácia knihy a beseda o dvojjazyčnosti v rámci série podujatí pod názvom IX. LiteraTúra – Literatúra inak Hostia: DIÁNA MAROSZ a LUCIA MOLNÁR SÁ-TINSKÁ Miesto: Mestské kultúrne stredisko Organizátor: Mestské kultúrne stredisko vo Filakove <i>Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.</i>	17:00
25. 02.	Tanečný dom pre najmenších Miesto: Mestské kultúrne stredisko Organizátori: Mestské kultúrne stredisko vo Filakove, OZ Iuvenis Neogradiensis, ZO Csemadok Filakovo	16:00

* organizátori si vyhradujú právo na zmenu programu

Koniec roka v našej škole

V našej ZŠ na Školskej ulici sme sa venovali posledné týždne roka 2022 okrem vyučovania aj príprave kultúrneho programu žiakov. Pre veľký záujem rodičov a príbuzných sa napokon naša vianočná akadémia pod názvom „Kústik šťastia pod stromčekom“ musela rozdeliť na dve časti. A tak divadelnú sálu MsKS vo Filakove zaplnili diváci až dvakrát, aby si v posledný vyučovací deň pred Vianocami odniesli domov kústik šťastia v podobe tančeka, spevu či prednesu svojej ratolesti. Naše poďakovanie patrí vyše trom stovkám účinkujúcich žiakov zo všetkých tried, všetkým pedagógom za nácvik programu, aj na úkor svojho osobného voľna, hlavným organizátorom učiteľom V. Balázovej

a M. Balázovi, ako aj ostatným zamestnancom školy. Ďakujeme touto cestou aj ochotným pracovníkom MsKS, ktorí sa podieľali na priebehu našej akadémie a televízii Local za peknú videoreportáž.

V decembri na našu školu zavítal aj Mikuláš, ktorý potešil všetky deti čokoládou či balíčkom zdravých dobrôt v školskej jedálni. Mladší žiaci sa zabavili na súťažných a tanečných mikulášskych disciplínach, ktoré pre ne pripravili vychovávateľky v telocvični. Čakanie na Vianoce nám spríjemnilo aj Vianočné divadielko Šašky Bašky a jej zajačika v MsKS. Za veselé, poučné pesničky a príhody deti odmenili Šašku Bašku dlhým potleskom. Starší žiaci si zas mali možnosť vypočuť krásny Vianočný

ný koncert ZUŠ vo Filakove. Našu školu navštívila aj ukrajinská výtvarníčka Anastasija Melentsova, ktorá nám v programe Vianoce pieskom maľované predviedla dočasné umenie animácie do piesku. Pred našimi očami vznikali krásne obrazy s vianočnou a zimnou tematikou. Nezabudli sme ani na predškolákov. Obe filakovské MŠ navštívili naši štvrtáci, aby detičky potešili interaktívnym predstavením Predvianočné tradície. Program pre škôlky pripravili učiteľky I. Korimová, D. Szabová a na harmonike do tanca im zahrál šikovný ôsmak D. Nagy.

A to nie je všetko! O basketbalovom a kolkárskom turnaji, matematickej pytagoriáde či úspechoch žiakov na predmetových olympiádach koncom roka sa dočítate viac na našej internetovej stránke. Do nového roka 2023 prajeme našim žiakom a všetkým čitateľom veľa úspechov, zdravia, šťastia a radosti zo života!

Diana Szabová

Rok 2022 v Hradnom múzeu

Začiatkom roka vám už tradične prinášame súhrn udalostí a činností našich oddelení za vlaňajší rok. V mestskej knižnici sa podarilo zrealizovať niekoľko podujatí. Začiatkom apríla sa konalo už známe podujatie určené pre deti a mládež – Noc s Andersenom a koncom mesiaca sa uskutočnila beseda so spisovateľom Jánosom Zolcerom. V máji boli hosťami knižnice maďarská etnografka Boglárka Klitsie-Szabad a fiľakovský folklorista Norbert Varga. September bol venovaný besede s Františkom Mihályom, počas ktorej predstavil verejnosti svoju novú knihu „Výnimočné osobnosti Novohradu“. Publikácia tematicky nadväzuje na autorov predchádzajúci zväzok, približuje život a pôsobenie 265 osobností, a je doplnená o bohatú fotodokumentáciu. V októbri sa usporiadala beseda v českom jazyku s Milanom Zacha Kučerom o Alžbete Báthory a v novembri predstavil svoju knihu s názvom „A csend végtelen volt és sötét...“ gemerský jaskyniar a geológ Ľudovít Gaál. Do knižnice opäť pribudli aj nové výtlačky z dvoch projektov FPU. Z projektu podaného v predchádzajúcom roku sa do júna 2022 preinvestovalo 1 000 eur na nákup náučnej literatúry pre dospelých, kým z vlaňajšieho projektu, zameraného na zveladenie detskej krásnej a náučnej literatúry, sa do konca roka z celkovej sumy 3 300 eur nakúpilo 126 publikácií v hodnote 1 404,50 eur.

V Mestskom vlastivednom múzeu boli v rámci prvej tohoročnej výstavy prezentované maľby amatérskej výtvarníčky Heleny Lengyelovej. V marci a v apríli zdobili steny galérie diela XXI. Medzinárodného fotosalónu maďarských fotografov, po čom nasledovala výstava archeologických nálezov z dielne HMF. V auguste sa otvorila výstava miestnej maliarky Adely Vilhan Vašovej – Lédy. V jesenných mesiacoch si mohli záujemcovia pozrieť súkromnú zbierku exotického hmyzu Michala Zachara a rok zavŕšila výstava tradičných obľátnic. Do múzea v roku 2022 zavítalo 2010 návštevníkov, čo je oproti predchádzajúcemu roku viac o 1193 osôb. V tejto budove sa v rámci opráv

vymaľovali miestnosti určené pre Klub dôchodcov.

Turistická sezóna na hrade bola zahájená 15. marca. Do konca sezóny navštívilo hrad celkovo 28 371 návštevníkov. V porovnaní s rokmi 2020 a 2021 je toto číslo oveľa vyššie, treba však spomenúť, že v týchto rokoch sa turistická sezóna otvárala neskôr. V porovnaní s predchádzajúcim rokom bol počet návštevníkov o 11 061 osôb vyšší, ale ani v tomto roku sme nedosiahli úroveň roku 2019 (30 876 osôb). Podiel zahraničných turistov na celkovom počte návštevníkov bol v r. 2022 53 % (podobne ako v roku 2019). Podarilo sa zrealizovať aj tradičné podujatia, akými sú májová Noc múzeí a galérií či Fiľakovské hradné hry, ktorých XXII. ročník sa s finančnou podporou BBSK a Fondu na podporu kultúry národnostných menšín uskutočnil v septembri. Na piatom podlaží Bebekovej veže sa otvorili dve dočasné výstavy. Prvá z nich priblížila vývoj kníhtlačiarstva a témou druhej bolo umelecké remeslo od praveku po súčasnosť, ktorej výstavné exempláre poskytla Súkromná škola umeleckého priemyslu Hodruša – Há mre. V apríli pripravili pracovníci inštitúcie v hradnom areáli zábavné popoludnie pre ukrajinských odíedencov. V máji bola oficiálne odovzdaná do používania praveká pec na dolnom nádvorí, a v júni sme pripravili komentované prehliadky pre cestujúcich nostalgického vlaku. V priebehu roka sa uskutočnilo niekoľko interaktívnych prednášok pre žiacke skupiny, pričom podobné programy pre školy sú v pláne aj na ďalšie obdobie. V rámci ochrany zbierkového fondu sa podal projekt do FPU na reštaurovanie prelomovanej lavice, z ktorého sme získali 2 500 eur. Vďaka financiám získaným z dotačného systému BBSK sa na strednom hrade podarilo vymeniť – zrekonštruovať drevené pódium, ktoré slúži ako pochôdzna plocha a tiež ako miesto pre rôzne kultúrne akcie. Tým sa dokončila plánovaná úprava nádvorja stredného hradu. V rámci vedecko-výskumnej činnosti sa vykonali štyri záchranné archeologické výskumy, a to pri výstavbe rodinného domu

Zrekonštruované pódium. Foto: HMF

v Čerenčanoch, kde sa potvrdila kultúrna vrstva z doby bronzovej, pri prestavbe rodinného domu na penzión v Haliči a výstavbe rodinného domu v Rapovciach, kde výsledkom bol negatívny výskum. Na hrade Šomoška archeologický výskum ešte nie je ukončený. Archeologička múzea sa zúčastnila na prieskumoch vykonávaných detektorom kovov vo Fiľakovských Kováčoch – časť Kurtáň a na Buzitke – Prši. Počas prieskumu sa vyzbierali kovové nálezy a niekoľko fragmentov keramiky, prevažne z obdobia včasného a vrcholného stredoveku.

V rámci akvizičnej činnosti odborná komisia na tvorbu zbierok v decembri odsúhlasila nadobudnutie veľmi zaujímavých a cenných predmetov. V roku 2023 plánujeme podať projekty na kúpu dvoch súborov predmetov, a v prípade schválenia dotácie sa do našich zbierok dostanú predmety niekdajších fiľakovských závodov, akými sú rôzne katalógy, kachle typu Meidinger so smaltovaným plášťom, drevené hračky a detská sedacia súprava z prvej polovice 40. rokov 20. storočia, plán výstavby fabriky z roku 1906, symbolické kladivá použité pri slávnostnom osadení zák-

ladného kameňa novej fiľakovskej zlievárne v roku 1987 alebo ručne maľované smalty z prvých desaťročí 20. storočia. Z grantov plánujeme zakúpiť aj výrobky bývalých novohradských sklárni, ktoré sú v súčasnosti na trhu starozitností

veľmi populárne. Formou darov sme získali pre múzeum aj fotografie a dokumenty od fiľakovských rodín Simon a Reimann, tiež ďalšie týkajúce sa fungovania miestneho Csemadoku. Do archeologickej zbierky sa vrátili dve stredoveké fľaše nájdené v roku 1969 na území Fiľakova, ktoré boli odcudzené z mestského múzea v 80. rokoch 20. storočia.

Pracovníci NTIC, ako ďalšieho oddelenia HMF, sa okrem poskytovania informácií návštevníkom a predaja suvenírov venovali prekladu a písaniu článkov do Fiľakovských zvestí, tvorbe textov o meste a jeho okolí, príprave a propagácii všetkých podujatí organizovaných našou inštitúciou, tvorbe propagačných materiálov, aktualizácii webovej stránky a databáz služieb CR, spolupráci so subjektmi CR a ďalším činnostiam.

Veríme, že aj rok 2023 bude podobne obsažný a plný zaujímavých podujatí, na ktoré každého srdečne očakávame a v tomto duchu vám želáme šťastný a zážitkov plný nový rok!

Valéria Budaiová,
poverená riaditeľka

SÍK-TETŐ BAU KFT.

Ján Suszter

výkonný riaditeľ

Strešná krytina, plechárske práce.

Kontaktné údaje: 0620/299-17-65, 0915 243 911

suszterjanos@gmail.com

Aké je žiť v dvojazyčnej rodine?

V utorok 21. februára budú DIÁNA MAROSZ a LUCIA MOLNÁR SATINSKÁ hostkami programu, ktorý uzatvára 9. ročník projektu LiteraTúra. Posledné stretnutie v rámci série podujatí s podtitulom *Literatúra inak* sa uskutoční v deň Medzinárodného dňa materinského jazyka, a nie náhodne. Pozvané hostky sú autorkami dvojazyčnej knihy rozprávok a zároveň vychovávajú svoje deti v bilingválnej rodine.

Benőke a Hanga, dvojjazyční súrodenci – Benőke és Hanga, a kétnyelvű testvérek, je rozprávkový román, ktorý sa predstaví aj vo Filakove. Autorka knihy Diána Marosz, blogerka, spisovateľka a hudobná pedagogička, pochádza z Maďarska. Vydala sa do Žiliny za Slováka, s ktorým sa snažili vychovávať svoje tri deti k dvojazyčnosti. Začala písaním príbehov pre svoje deti, ktoré neskôr zdieľala aj s ostatnými, nakoniec sa príbehov pozbieralo na jednu knižku.

K zrodeniu celej zbierky dopomohla aj Lucia Molnár Satinská, jazykovedkyňa a prekladateľka, ktorá knižku preložila do slovenčiny, vďaka čomu sa príbehy môžu čítať vedľa seba v maďarskom aj slovenskom jazyku. Lucii

Lucia Molnár Satinská. Foto: archív LMS

príbeh je podobný, v jej rodine je však situácia opačná. S manželom, Maďarom, žijú v Komárne a v prevažne maďarskom prostredí ona vychováva deti v slovenčine, manžel v maďarčine.

V rámci predstavenia knižky, ktoré bude

prebiehať 21. februára od 17:00 hodiny, odznejú témy, aké je byť dvojazyčným alebo s dvoma identitami a ako to prežíva rodič či samotné dieťa. Podujatie podporil Fond na podporu kultúry národnostných menšín.

Andrea Illés Kósik, MsKS

Úspechy žiakov výtvarného odboru ZUŠ - MAI vo Filakove

Aj touto cestou by sme chceli zagratulovať našim úspešným žiakom, ktorí v školskom roku 2021/2022 reprezentovali svojimi dielami našu školu. Do rôznych kútov Slovenska a Európy sme poslali 440 diel na 23 výtvarných súťaží. Ocenenie získalo 55 diel, čo prinieslo veľkú radosť oceneným žiakom, ako aj ich pedagógom Jane Bialovej a Beáte Véghovej.

Menovite by som spomenula úspechy z medzinárodných a celoslovenských súťaží: Púchovské parafrázy – 2. miesto Sofia Bodnárová (pedagóg B. Véghová), 2. miesto Marianna Lázárová (pedagóg B. Véghová), osobitná cena Denis Végh (pedagóg B. Véghová), osobitná cena Lara Péter (J. Bialová), čestné uznanie Jázmin Vaculciak (pedagóg J. Bialová); V ríši divov – Osobitná cena Kinga Berta (pedagóg J. Bialová), osobitná cena Viktória Dirbáková (pedagóg J. Bialová), Ilustrácia – 3.

miesto Barbora Molnárová (pedagóg J. Bialová), čestné uznanie Vanesa Goldčiterová (pedagóg J. Bialová), Jarné zvyky na pohľadnici – 1. miesto Daniela Radičová (pedagóg J. Bialová), 1. miesto Leontina Bodorová (pedagóg B. Véghová), 1. miesto Sofia Berenčíková (pedagóg B. Véghová), 2. miesto Laura Jakobová (pedagóg B. Véghová), Ríša fantázie – 2. miesto Martina Albertová (pedagóg J. Bialová), 3. miesto Liana Mrázová (pedagóg J. Bialová), 3. miesto Marianna Lázárová (pedagóg B. Véghová), čestné uznanie Alexandra Vorona (pedagóg J. Bialová); Gabi 2022 – ocenenie Anna Nóta (pedagóg B. Véghová), Vesmír očami detí – ocenenie Jázmin Vaculciak (pedagóg J. Bialová), Matúš Jakúbek (pedagóg J. Bialová); Szabóov grafický Lučenec – 3. miesto Dominika Drenčáková (pedagóg B. Véghová); Pueri Fabri 2022 – ocenenie Sofia Goldčiterová (pedagóg J. Bialová).

So žiakmi sa venujeme rôznym výtvarným technikám, snažíme sa stále rozširovať ich tvorbu napríklad aj v oblasti fotografie. Veľmi úspešná je so svojimi fotografiami Sofia Bodnárová (pedagóg B. Véghová), ktorá medzi inými získala 1. miesto v súťaži BEE PRESS PHOTO & BEE ART 2022 organizovanej časopisom Dymák.

Beáta Véghová

Tiráž

Filakovské zvesti – bezplatný mesačník samosprávy

Reg. č. MK SR - EV 3379/09 | ISSN 1336 65 21

Vydáva a distribuuje: Mestský úrad Filakovo, Radničná 25, 986 01 Filakovo. IČO: 00316075, tel./fax: 047/4381001, email: mesto@filakovo.sk

Tlač: Alfa print s.r.o., Robotnícka 1/D, 036 01 Martin

Vychádza v náklade 3700 ks v posledný deň mesiaca.

Autorské práva vyhradené. Akékoľvek ďalšie rozmnožovanie textov, fotografií a grafiky je možné len s písomným súhlasom vydavateľa. Vydavateľ nie je zodpovedný za obsah a pravdivosť zverejnených inzerátov a za prípadné spôsobené škody. Uzávierka materiálov do čísla je do 15. dňa v mesiaci. Redakcia si vyhradzuje právo príspevky došlé po skončení uzávierky neuverejniť. Ostatné príspevky si v prípade potreby vyhradzuje právo skrátiť, redakčne upraviť alebo aj neuverejniť. Anonymné, hanlivé a politicky angažované príspevky nezverejňujeme.

Redakcia

Šéfredaktorka: Mgr. Klaudia Mikuš Kováčsová (kmk), email: tlcove@filakovo.sk

Zástupkyňa šéfredaktorky: Mgr. Andrea Illés Kósik (ika), email: andrea.illes.kosik@filakovo.sk

Redaktorka: Iveta Cíferová (ic), email: iveta.ciferova@filakovo.sk

Sadzba: Mgr. Klaudia Mikuš Kováčsová, email: tlcove@filakovo.sk

Preklady: PhDr. Zorán Ardamica, PhD. (za), Mgr. Lucia Deák Szóke (dszl), Bc. Denisa Pócsaová (dp), Mgr. Diana Kováčová (dk), Edita Akçay (ea)

Redakčná rada: Mgr. Klaudia Mikuš Kováčsová (predsedníčka), Mgr. Andrea Illés Kósik, Iveta Cíferová, Ing. László Kerekes, Margita Oroszová, Emese Szvorák, Vladimír Cirbus

Spolupracujú: Mestské kultúrne stredisko (MsKS), Novohradské turisticko-informačné centrum (NTIC), Hradné múzeum Filakovo (HMF), Zoltán Illés (zi)

Na novoročnom turnaji dominovali domáci

Kolkársky oddiel FTC Filakovo začiatkom januára už po dvadsiaty siedmykrát zorganizoval Novoročný turnaj o pohár primátora mesta. Podujatie sa už tradične tešilo vysokej účasti a prinieslo kvalitné súboje.

Ako informoval Ladislav Flachbart, tréner a predseda kolkárov FTC, turnaja sa zúčastnilo 17 družstiev so 67 kolkárkami a kolkármi z rôznych slovenských a maďarských líg. Svoje sily si zmerali v kategóriách mužov, žien a dorastu.

Domáci kolkári svojimi výkonmi potvrdili, že patria k slovenskej špičke a hosťom nedali šancu. Filakovské áčko, ktoré účinkuje v česko-slovenskej Interlige, ovládlo kategóriu družstiev. Na druhej priečke sa umiestnil tím z Bátorerénye nasledované béčkom FTC. Zlatú medailu v kategórii žien získala Magdaléna Bábelová (FTC C), v doraste dominoval Róbert Kluka (FTC B), striebro si odniesol Damián Knap (FTC A) a z bronzu sa mohol tešiť Patrik Kovács (FTC B). Medzi mužmi si prvenstvo vybojoval Patrik Flachbart (FTC A), domáci svoju zbierku doplnili bronzom od Alexandra Šimona (FTC A).

„Niektoré výkony boli lepšie, niektoré horšie, no ako tréner môžem byť veľmi spokojný a vďačný za prí-

Fotky: archív Ladislava Flachbarta

stup a bojovnosť filakovskej partie. Naším reprezentantom gratulujem a ďakujem za skvelé výkony, ktorými dokázali, že patria k najlepším a zaslúžia si miesto v reprezentačných výberoch Slovenska,“ povedal tréner a poďakoval sa za podporu. „Sme vďační, že sa vždy môžeme spoľahnúť na podporu mesta Filakovo, tímu verejnoprospešných služieb a OZ FTC Filakovo. Atmosféra na turnaji bola príjemná a priateľská a dúfam, že sa o rok stretneme aspoň v takomto počte,“ zakončil.

Klaudia Mikuš Kováčová

O záchranu ligy zabojuje skúsený kor-midelník Kéry

Po katastrofálnej futbalovej jeseni, v ktorej FTC Filakovo obsadilo poslednú priečku novej III. ligy Východ, vedenie združenia urobilo zmenu na poste trénera. Na čelo klubu sa postavil skúsený tréner Miroslav Kéry. Po nelichotivom jesennom výsledku s dvomi výhrami, jednou remízou a dvanástimi porážkami, bude mať za úlohu zachrániť pre Filakovo tretiu ligu.

„Lubomírovi Šimkovičovi sa zmluva pri mužoch skončila v novembri. Vedenie FTC intenzívne rokovalo s tromi trénermi. Rozhodli sme sa pre skúsenosti a dobré výsledky, preto sme sa dohodli práve s pánom Kérym. Dúfam, že výsledkom našej spolupráce bude záchrana tretej ligy pre Filakovo, pretože toto mesto, fanúšikovia i hráči si ju zaslúžia,“ skonštatoval prezident FTC Attila Visnyai. Ako ďalej dodal, dôležité bude doplniť chýbajúci káder. „Nebude to jednoduché, lebo ani okolité kluby na tom s počtom hráčov nie sú najlepšie,“ dodal. Poznamenal, že doterajší tréner Šimkovič povedie niektoré z mládežníckych družstiev.

Kéry stál doposiaľ na čele lučenského MŠK Novohrad, Poltára, Hodonína, Lozorna, Rimavskej Soboty či Malaciek. Má skúsenosti aj z postu trénera brankárov

Miroslav Kéry. Foto: FB ŠK Lozorno

futsalovej reprezentácie Slovenska. „Hlavným cieľom je pre nás záchrana, nič iné nám neostáva. Na tom, ako skončilo FTC v tabuľke, zohrali svoju úlohu aj objektívne okolnosti, napríklad úzky káder. Ak na tomto popracujeme a trochu zmeníme tréningový proces, tak sa to dá zlepšiť. Cez zimu sa budeme sústrediť na posilnenie kabíny hotovými hráčmi. S niektorými už rokujeme,“ vyjadril sa tréner Kéry.

Začiatkom januára začalo mužstvo so zimnou prípravou. „Začali sme zatiaľ posilnení ôsmimi novými zahraničnými hráčmi z Čiech či Maďarska. Uvidíme, ako sa to vyvinie. Naplánovaných máme šesť prípravných zápasov, väčšinou vonka, keďže doma na to nemáme podmienky. Dúfam, že sa dostatočne zohráme a podarí sa nám zachrániť ligu a prilákať na zápasy opäť väčší počet divákov,“ uzavrel Visnyai.

kmk

Dávid Horváth je Športovec roka 2022

ŠK Powerlifting FTC ukončil vydarenú súťažnú sezónu zlatým klincom. Na začiatku decembra filakovskí siláci zabojovali na medzinárodnej súťaži v tlaku na lavičke v Nitre, kde opäť získali cenné medaily. Jednému z hráčov sa ušlo i špeciálne ocenenie.

Na súťaži sa spolu s trénerom Františkom Sajkom zúčastnili traja nádejní športovci. „Moje očakávania opäť nesklamali. Miroslav Berkí si vytlačil zlato a Tibor Berta sa umiestnil na striebornej priečke. Mne sa v silnej konkurencii podarilo získať bronzovú medailu,“ zhrnul tréner. Štvrtým členom bol Patrik Záslav, ktorý na súťaž vycestoval na poslednú chvíľu ako náhradník za chorého kolegu. Nedostatočná príprava si vyžiadala svoju daň a obsadil šieste miesto.

Najväčším úspechom súťaže sa môže hrdiť Dávid Horváth. Po

Foto: archív Františka Sajka

zisku titulov majstra sveta a Európy mu AWPC/WUAP Slovensko a Slovenská asociácia silového trojboja udelili cenu Športovec roka 2022. „Urobilo nám to obrovskú radosť. Naš klub získal tento titul po prvýkrát práve vďaka Dávidovi. Dosiahli sme tým doteraz azda najväčší klubový úspech. Teší ma, že vo Filakove rastie nová generácia perspektívnych silákov,“ uzavrel tréner.

kmk

Zápasníci FTC uzavreli úspešnú sezónu

Mnoho skúseností i dve zlaté medaily si odniesli členovia Zápasníckeho oddielu FTC z decembrového turnaja v Košiciach.

Z filakovského tímu vycestovali pod vedením trénera Attilu Alberta traja pretekári z prípravy. „Súťažilo okolo 70 pretekárov zo Slovenska, Maďarska a Poľska, takže konkurencia bola vysoká.

O to viac ma teší, že sme si dokázali vybojovať medailové pozície. Naš najmladší zápasník Peťko Francisty absolvoval štyri zápasy s o jeden či dva roky staršími súpermi. Bojoval dobre, no na víťazstvo to nestačilo. Napriek tomu sme radi, že získal cenné skúsenosti,“ vyjadril sa tréner. Z úspechov sa mohli radosť Zsolt Rác a Róbert Jónás, ktorí nedali protivníkom šancu a obaja si vo svojich kategóriách vybojovali zlaté

Foto: FB stránka oddielu

medaily.

„Všetkým gratulujeme a ďakujeme za skvelú reprezentáciu klubu. Ukončili sme úspešný súťažný ročník, v ktorom sme absolvovali šestnásť turnajov. Získali sme tituly majstra a vicemajstra Slovenska a ušli sa nám aj bronzové medaily,“ dodal tréner s tým, že s rokom 2022 môžu byť spokojní. „Dúfam, že našim zverencom sa bude dariť aj budúci rok,“ uzavrel.

kmk